

## ระเบียบกรมโรงงานอุตสาหกรรม

ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนห้องปฏิบัติการวิเคราะห์เอกชน

พ.ศ. ๒๕๕๐

เพื่อปฏิบัติตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง การกำหนดชนิดและขนาดของโรงงาน กำหนดวิธีการควบคุมการปล่อยของเสีย มลพิษ หรือสิ่งใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม กำหนดคุณสมบัติของ ผู้ควบคุมดูแล ผู้ปฏิบัติงานประจำ และหลักเกณฑ์การขึ้นทะเบียนผู้ควบคุมดูแลสำหรับ ระบบป้องกันสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดให้โรงงานที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต้อง จัดทำรายงานผลวิเคราะห์ปริมาณสารมลพิษต้องทำการวิเคราะห์โดยห้องปฏิบัติการวิเคราะห์เอกชน ที่กรมโรงงานอุตสาหกรรมเห็นชอบนั้น กรมโรงงานอุตสาหกรรมจึงได้กำหนดระเบียบว่าด้วยการขึ้นทะเบียน ห้องปฏิบัติการวิเคราะห์เอกชนไว้ ดังต่อไปนี้

## หมวด ๑

## เรื่องทั่วไป

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรมโรงงานอุตสาหกรรม ว่าด้วยการขึ้นทะเบียน ห้องปฏิบัติการวิเคราะห์เอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐”

ข้อ ๒ ในระเบียบนี้

“ห้องปฏิบัติการวิเคราะห์เอกชน” หมายความว่า อาคาร สถานที่ของเอกชนไม่รวมถึง ของสถาบันการศึกษาและหน่วยงานราชการ ที่ตั้งเป็นการถาวรสำหรับให้บริการวิเคราะห์ทดสอบสารมลพิษ

“สารมลพิษ” หมายความว่า ตัวบ่งชี้คุณลักษณะของตัวอย่างหรือตัวกลางด้านสิ่งแวดล้อม ตามที่มีกฎหมายกำหนดไว้ ให้ทำการตรวจวัดหรือตรวจวิเคราะห์ ประกอบด้วย คุณลักษณะทางกายภาพ หรือฟิสิกส์ เช่น ความขุ่น ความใส แสง เสียง ความสั่นสะเทือน ความร้อน และอื่น ๆ ตามที่มีมาตรฐาน กำหนด คุณลักษณะทางเคมี เช่น ความเป็นกรด - ด่าง โลหะหนัก และอื่น ๆ ตามที่มีมาตรฐานกำหนด คุณลักษณะทางชีวภาพ เช่น แบคทีเรีย และอื่น ๆ ตามที่มีมาตรฐานกำหนด

“ผู้ควบคุมดูแล ห้องปฏิบัติการวิเคราะห์” หมายความว่า ผู้ปฏิบัติงานประจำของห้องปฏิบัติการวิเคราะห์เอกชนซึ่งเป็นผู้ดำเนินการวางแผน กำหนด ควบคุม ดำเนินการเลือกใช้เทคนิคการวิเคราะห์ทดสอบตามวิธีมาตรฐานคัดเลือกเครื่องมืออุปกรณ์วิเคราะห์ทดสอบให้ถูกต้องเหมาะสมและรับผิดชอบในการบริหารงานคุณภาพของห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ให้เป็นไปตามระเบียบของกรมโรงงานอุตสาหกรรมฉบับนี้ ได้แก่จัดให้มีการสอบเทียบเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ จัดให้มีการควบคุมภาวะแวดล้อมการวิเคราะห์ทดสอบให้เหมาะสมรวมทั้งรับรองรายงานผลการวิเคราะห์ทดสอบ เป็นต้น

“เจ้าหน้าที่ประจำห้องปฏิบัติการวิเคราะห์” หมายความว่า ผู้ปฏิบัติงานประจำของห้องปฏิบัติการวิเคราะห์เอกชนซึ่งเป็นผู้ดำเนินการตรวจ วัด วิเคราะห์ ทดสอบสารมลพิษตามวิธีมาตรฐาน ควบคุมคุณภาพการวิเคราะห์ทดสอบสารมลพิษตามวิธีมาตรฐาน รักษาสภาพตัวอย่างเตรียมเครื่องมืออุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์และบันทึกข้อมูลผลการวิเคราะห์ทดสอบ จัดทำรายงานผลการวิเคราะห์ทดสอบให้เป็นไปตามระเบียบของกรมโรงงานอุตสาหกรรมฉบับนี้

## หมวด ๒

### คุณสมบัติของห้องปฏิบัติการวิเคราะห์

ข้อ ๓ ห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

๓.๑ ต้องเป็นห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ที่เป็นนิติบุคคลที่มีวัตถุประสงค์รับจ้างวิเคราะห์สารมลพิษตามข้อ ๒ หรือเป็นผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน

๓.๒ ต้องมีผู้ควบคุมดูแลห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ซึ่งมีคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่งดังต่อไปนี้

๓.๒.๑ ผู้มีคุณวุฒิวิทยาศาสตร์บัณฑิต วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต หรือ วิทยาศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาเคมี เคมีเทคนิค เคมีวิเคราะห์ เคมีอินทรีย์ เคมีทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สุขาภิบาล วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม อนามัยสิ่งแวดล้อม อาชีวอนามัยและความปลอดภัย เทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม หรือวิทยาศาสตร์ทั่วไป และมีประสบการณ์วิเคราะห์สารมลพิษในห้องปฏิบัติการเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๓ ปี

๓.๒.๒ ผู้มีคุณวุฒิปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิตสาขาอื่น ที่มีวิชาเรียนทางด้านเคมีไม่น้อยกว่า ๑๘ หน่วยกิต และมีประสบการณ์วิเคราะห์สารมลพิษ ในห้องปฏิบัติการเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ปี

๓.๓ ต้องมีเจ้าหน้าที่ประจำห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ ซึ่งมีคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่งดังต่อไปนี้

๓.๓.๑ ผู้มีคุณวุฒิวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาเคมี เคมีเทคนิค เคมีวิเคราะห์ เคมีอินทรีย์ เคมีทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม สุขาภิบาล วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม อนามัย สิ่งแวดล้อมอาชีวอนามัยและความปลอดภัย เทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม หรือวิทยาศาสตร์ทั่วไป

๓.๓.๒ ผู้มีคุณวุฒิปริญญาหรือเทียบเท่าด้านเคมีปฏิบัติ ประกาศนียบัตรวิชาชีพเคมีเทคนิค ประกาศนียบัตรวิชาชีพเคมีอุตสาหกรรม ประกาศนียบัตรวิชาชีพเคมีปฏิบัติการหรือปีโตรเคมี

๓.๓.๓ ผู้มีคุณวุฒิปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิตสาขาอื่นที่มีวิชาเรียนทางด้านเคมีไม่น้อยกว่า ๑๕ หน่วยกิต และมีประสบการณ์วิเคราะห์สารมลพิษ ในห้องปฏิบัติการเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๒ ปี

สำหรับผู้มีคุณวุฒินอกเหนือจากที่กล่าวในข้อ ๓.๒ และ ข้อ ๓.๓ ให้อยู่ในดุลยพินิจของกรมโรงงานอุตสาหกรรมที่จะพิจารณาจากวิชาเรียนและให้ความเห็นชอบเป็นราย ๆ ไป

๓.๔ ต้องมีระบบคุณภาพภายในห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ ได้แก่ วิธีปฏิบัติการวิเคราะห์ทดสอบ และวิธีปฏิบัติการชักตัวอย่าง (ถ้ามี) การควบคุมเอกสารและประกันคุณภาพการวิเคราะห์ โดยวิธีการต้องเชื่อถือได้และได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติและอ้างอิงได้

๓.๕ ต้องมีการบริหารจัดการด้านความปลอดภัย เช่น อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล ระบบระบายอากาศเสีย ตู้ดูดควัน อุปกรณ์ชะล้างร่างกายแบบฉุกเฉิน เครื่องมือปฐมพยาบาลและเครื่องดับเพลิง

๓.๖ ต้องมีการจัดการของเสียที่เกิดจากการวิเคราะห์ของห้องปฏิบัติการที่เหมาะสม และถูกต้องตามหลักวิชาการ

#### หมวด ๓ เครื่องมือและอุปกรณ์

---

ข้อ ๔ ห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ต้องมีเครื่องมือและอุปกรณ์ดังต่อไปนี้

๔.๑ การเก็บและวิเคราะห์สารมลพิษในน้ำ ต้องมีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้เก็บและวิเคราะห์ตามวิธีของ Standard Methods for the Examination of Water and Wastewater ของ APHA, AWWA และ WEF ฉบับที่ได้รับความเห็นชอบจาก United States Environmental Protection Agency หรือ ฉบับล่าสุด หรือ American Society for Testing and Materials หรือ

International Organization for Standardization หรือ United States Environmental Protection Agency หรือวิธีการอื่นที่กรมโรงงานอุตสาหกรรมเห็นชอบ

๔.๒ การเก็บและวิเคราะห์สารมลพิษในอากาศและเสียง ความสัมพันธ์ ความร้อนความเข้มของการส่องสว่าง ต้องมีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้เก็บและวิเคราะห์ตามวิธีของ United States Environmental Protection Agency หรือ American Society for Testing and Materials หรือ International Organization for Standardization หรือ Methods of Air Sampling and Analysis ของ APHA Intersociety Committee หรือ NIOSH Manual of Analytical Methods (NMAM) หรือ Occupational Safety and Health Administration Analytical Method, US. Department of Labor หรือ Journal of AOAC International หรือวิธีการอื่นที่กรมโรงงานอุตสาหกรรมเห็นชอบ

๔.๓ การเก็บและวิเคราะห์ปริมาณสารมลพิษทางอุตสาหกรรม สิ่งปลูกสร้างหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วหรือดินที่มีการปนเปื้อน ต้องมีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้เก็บและวิเคราะห์ตามวิธีของ United States Environmental Protection Agency หรือ American Society for Testing and Materials หรือ International Organization for Standardization หรือ วิธีของ Standard Methods for the Examination of Water and Wastewater ของ APHA, AWWA และ WEF ฉบับที่ได้รับการเห็นชอบจาก United States Environmental Protection Agency หรือฉบับล่าสุด หรือวิธีการอื่นที่กรมโรงงานอุตสาหกรรมเห็นชอบ

#### หมวด ๔ การขึ้นทะเบียน

---

#### ข้อ ๕ การขึ้นทะเบียน

๕.๑ ให้นิติบุคคลหรือผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานที่เป็นเจ้าของห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ ซึ่งมีคุณสมบัติตามหมวด ๒ และมีเครื่องมือและอุปกรณ์ตามหมวด ๓ ยื่นคำขออนุญาตขึ้นทะเบียนพร้อมเอกสารประกอบคำขอต่อกรมโรงงานอุตสาหกรรม เมื่อกรมโรงงานอุตสาหกรรมเห็นชอบแล้ว จะออกหนังสืออนุญาตขึ้นทะเบียนห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ไว้เป็นหลักฐาน

๕.๒ หนังสืออนุญาตให้มีอายุครั้งละ ๓ ปี นับจากวันที่กรมโรงงานอุตสาหกรรมออกหนังสืออนุญาตให้ขึ้นทะเบียน

ข้อ ๖ การต่ออายุหนังสืออนุญาตขึ้นทะเบียน ให้ยื่นคำขอต่ออายุพร้อมเอกสารประกอบคำขอ ต่อกรมโรงงานอุตสาหกรรมก่อนวันที่หนังสืออนุญาตจะหมดอายุไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน เมื่อยื่นคำขอต่ออายุแล้วให้ถือว่าผู้ยื่นคำขออยู่ในฐานะผู้ได้รับยังอนุญาตให้ขึ้นทะเบียนอยู่จนกว่ากรมโรงงานอุตสาหกรรมจะตอบไม่อนุญาตให้ต่ออายุ

กรณียื่นคำขอต่ออายุหลังจากวันที่หนังสืออนุญาตหมดอายุ ให้ดำเนินการเสมือนขอขึ้นทะเบียนใหม่

ข้อ ๗ การเปลี่ยนแปลงบุคลากรและชนิดสารมลพิษวิเคราะห์ให้ยื่นคำขออนุญาตต่อกรมโรงงานอุตสาหกรรมและต้องได้รับอนุญาตก่อนจึงจะดำเนินการและรายงานผลได้

ข้อ ๘ การย้ายห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ไปยังที่อื่น ให้ดำเนินการเสมือนขอขึ้นทะเบียนใหม่

ข้อ ๙ การเลิกดำเนินการห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ ให้แจ้งเป็นหนังสือต่อกรมโรงงานอุตสาหกรรมภายใน ๑๕ วันนับแต่วันเลิกดำเนินการ

ข้อ ๑๐ คำขออนุญาตขึ้นทะเบียน คำขอต่ออายุหนังสืออนุญาตขึ้นทะเบียน และคำขอเปลี่ยนแปลงบุคลากรและชนิดสารมลพิษวิเคราะห์ หรือแบบฟอร์มอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องให้ใช้ตามแบบที่กรมโรงงานอุตสาหกรรมกำหนด

#### หมวด ๕

#### หน้าที่และความรับผิดชอบ

---

ข้อ ๑๑ ห้องปฏิบัติการวิเคราะห์มีหน้าที่และความรับผิดชอบดังต่อไปนี้

๑๑.๑ ต้องทำการเก็บตัวอย่างน้ำ น้ำทิ้ง อากาศและเสียง จากอุตสาหกรรมสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว หรือดินที่มีการปนเปื้อน โดยบุคลากรตามหมวด ๒ ข้อ ๓.๒ และข้อ ๓.๓ เว้นแต่จะนำรายงานผลวิเคราะห์ไปใช้เพื่อเป็นการเฝ้าระวัง การควบคุมประสิทธิภาพระบบบำบัดมลพิษ อาจให้บุคลากรอื่นดำเนินการเก็บตัวอย่างนั้นได้

๑๑.๒ ต้องทำการวิเคราะห์ตัวอย่างน้ำ น้ำทิ้ง อากาศและเสียง จากอุตสาหกรรมสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว หรือดินที่มีการปนเปื้อน โดยบุคลากรตามหมวด ๒ ข้อ ๓.๒ และข้อ ๓.๓

๑๑.๓ การรายงานผลวิเคราะห์โดยอ้างอิงเลขทะเบียน จะดำเนินการได้เฉพาะสารมลพิษที่ได้รับอนุญาตให้วิเคราะห์เท่านั้น และต้องระบุชื่อผู้เก็บตัวอย่างในรายงานผลวิเคราะห์ด้วย

๑๑.๔ ต้องมีระบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติ ข้อมูลดิบการวิเคราะห์และการคำนวณสำเนาไปรับรองผลวิเคราะห์หรือรายงานผลวิเคราะห์ โดยต้องเก็บไว้เป็นหลักฐานเป็นระยะเวลา ๓ ปี รายละเอียดที่บันทึกต้องรวมถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องในการวิเคราะห์ด้วย

๑๑.๕ ต้องมีการตรวจสอบคุณภาพภายใน ซึ่งอาจนำเอาเทคนิคทางสถิติมาใช้เพื่อความเข้าใจของผลวิเคราะห์ เช่น การทำ Control Chart, Precision ฯลฯ ซึ่งจำเป็นต่อการวิเคราะห์นั้น

๑๑.๖ กรณีมีเหตุที่ห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ไม่สามารถเก็บตัวอย่างและวิเคราะห์สารมลพิษบางชนิดได้ จำเป็นต้องมีการจ้างเหมาช่วง ผู้รับจ้างเหมาช่วงต้องเป็นห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ที่ได้รับอนุญาตขึ้นทะเบียนและมีขอบข่ายเก็บตัวอย่างและวิเคราะห์สารมลพิษชนิดที่ได้รับอนุญาตจากกรมโรงงานอุตสาหกรรมเท่านั้น และการรายงานผลวิเคราะห์ดังกล่าวจะต้องระบุถึงการจ้างเหมาช่วงให้ชัดเจน

๑๑.๗ ต้องยินยอมให้กรมโรงงานอุตสาหกรรมตรวจสอบการดำเนินการของห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ได้ตลอดเวลา โดยมีจำเป็นต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า

#### หมวด ๖

#### บทลงโทษ

ข้อ ๑๒ ในกรณีที่ห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ขาดคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่ง ตามหมวด ๒ หมวด ๓ หรือไม่ปฏิบัติตาม หมวด ๕ หรือรายงานเท็จ กรมโรงงานอุตสาหกรรมจะดำเนินการดักเตือนและสั่งให้แก้ไขและปรับปรุง หรือปฏิบัติให้ถูกต้องหรือเหมาะสมภายในระยะเวลาที่กำหนด

ข้อ ๑๓ ในกรณีที่ห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ใดเคยถูกดักเตือนแล้วครั้งหนึ่งตามข้อ ๑๒ ถ้าได้กระทำความผิดตามระเบียบนี้อีก กรมโรงงานอุตสาหกรรมจะดำเนินการพักใช้ใบอนุญาตชั่วคราว และจะประกาศรายชื่อผู้ที่ถูกพักใช้ใบอนุญาตชั่วคราวในที่เปิดเผย จนกว่าจะแก้ไขและปรับปรุง หรือปฏิบัติให้ถูกต้องหรือเหมาะสมภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยผู้ถูกพักใช้ใบอนุญาตชั่วคราวไม่มีสิทธิที่จะเรียกร้องค่าเสียหายใด ๆ จากกรมโรงงานอุตสาหกรรม

ข้อ ๑๔ ในกรณีที่ห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ใดจงใจไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของกรมโรงงานอุตสาหกรรมข้อ ๑๒ หรือรายงานผลวิเคราะห์โดยอ้างอิงเลขทะเบียนในระหว่างที่ถูกพักใช้ใบอนุญาตชั่วคราว กรมโรงงานอุตสาหกรรมจะพิจารณาทำการเพิกถอนการขึ้นทะเบียน และจะถูกลงประวัติเพื่อมิให้ได้รับการขึ้นทะเบียนครั้งละไม่เกิน ๓ ปี โดยผู้ถูกเพิกถอนการขึ้นทะเบียนไม่มีสิทธิที่จะ

เรียกร้อยค่าเสียหายใด ๆ จากกรมโรงงานอุตสาหกรรม และจะประกาศรายชื่อผู้ที่ถูกเพิกถอนในที่เปิดเผย

หมวด ๓  
บทเฉพาะกาล

ระเบียบฉบับนี้ให้ยกเว้นบังคับใช้ชั่วคราว สำหรับห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้แล้วกับกรมโรงงานอุตสาหกรรม จนกว่าใบอนุญาตขึ้นทะเบียนห้องปฏิบัติการวิเคราะห์เดิมจะหมดอายุ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๐  
รัชดา สิงคาลวณิช  
อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม